

Position Paper

CULTUUR+ONDERNEMEN

Position Paper Cultuur+Ondernemen ten behoeve van:
Rondetafelgesprek Uitgangspuntennotitie Cultuurbeleid 2021 – 2024
20 juni 2019
Ronde 1: Structuurverandering en arbeidsmarkt

Cultuur+Ondernemen

Cultuur+Ondernemen is het kenniscentrum voor ondernemerschap in de cultuur. Wij ondersteunen culturele instellingen, kunstenaars en creatieven en overheden met onze kennis op het gebied van ondernemen, financieren en besturen. Meer informatie over Cultuur+Ondernemen en het bijbehorende Fonds Cultuur+Financiering vindt u in de bijgesloten profielen.

Vanuit onze doelstelling leggen wij voor het Rondetafelgesprek Cultuur graag de accenten op de onderwerpen *financiering*, *ondernemerschap* en *governance*, die in de Uitgangspuntennotitie Cultuurbeleid 2021-2024 naar voren komen.

Verbreding financieel palet

De minister geeft in de Uitgangspuntennotitie ruimte voor de verdere ontwikkeling van andere financieringsinstrumenten dan de traditionele subsidie:

- een bijdrage van € 5 mln in 2020 voor de instelling van een revolverend productiefonds voor financiering van producties in de podiumkunsten met garantstellingen, leningen en matching;
- een bijdrage van € 2 mln jaarlijks aan dit revolverend fonds vanaf 2021 tot 2024 voor een verbreding ervan naar andere disciplines in de sector;
- een eenmalige dotatie aan Fonds Cultuur+Financiering van € 2,3 mln in 2020 om de groei van cultuurleningen aan kunstenaars, culturele organisaties en creatieven te accommoderen.

Accent op investeren en groei

Wij juichen deze keuze van de minister toe. De culturele sector heeft deze impuls nodig, die innovatie en groei stimuleert en de financiële basis van de sector versterkt. Garantstellingen en cultuurleningen zijn veelbelovende financieringsinstrumenten. Zij leggen het accent op investeren, verantwoord risico nemen en vergroten van het verdienvermogen. Dat zien wij als belangrijke aspecten voor een gezonde groei van de sector, met een goede beloning voor de makers en andere werkenden. Zodat het veelzijdige en kwalitatief hoge aanbod van kunst en cultuur in Nederland op peil kan blijven, breed toegankelijk blijft en zich verder kan door ontwikkelen.

Krachten bundelen en opschalen

De uitdaging die wij nu zien, zit in de vormgeving en uitwerking van zo'n revolverend fonds voor cultuur. Wij pleiten ervoor om de krachten te bundelen en de financieringsinstrumenten in samenhang, sectorbreed en met een betekenisvolle omvang te ontwikkelen. Dit biedt mogelijkheden om 'de koek te vergroten' voor de gehele sector. Ook de Raad voor Cultuur wijst op het belang van bundeling en schaalgrootte in zijn advies Financiering van Cultuur. Een integraal revolverend fonds van omvang is door risicospreiding, efficiency en impact interessant voor andere financiers, en kan uitgebreid worden met middelen van de regio's, de EU en private financiers. Bij voldoende omvang wordt het ook mogelijk gebruik te maken van de EU-garantiefaciliteit voor de creatieve sector.

Position Paper

Ervaring benutten

Cultuur+Ondernemen heeft de afgelopen jaren al veel ervaring opgedaan met cultuurleningen en garantstellingen. Het Fonds Cultuur+Financiering hebben wij als pilot ingericht en geoperationaliseerd, met ondersteuning van enkele regio's en van het ministerie van OCW. De regelingen worden breed benut, in alle disciplines en voor een breed scala aan investeringsdoeleinden. Het Fonds Cultuur+Financiering is dus al een revolverend fonds voor cultuur en heeft de specifieke expertise in huis die nodig is voor dit type instrumenten. Ook de ervaring die wij hebben opgedaan bij de ontwikkeling van de Governance Code Cultuur komt van pas. Wij hebben in een proces met participatie door velen van binnen en buiten de sector een breed gedragen code voor de hele sector weten te ontwikkelen.

Stimuleren ondernemerschap

De opschaling en volwassenwording van de alternatieve financieringsinstrumenten is een ontwikkelproces. Dat gaat niet van de ene dag op de andere. Ervaring leert dat het beschikbaar stellen van vermogen alléén, nog niet genoeg is. Partijen in de sector moeten het ook kunnen en leren gebruiken. Daarom is het belangrijk dat de ondernemerschapsvaardigheden mee-ontwikkeld worden. Dat heeft de Raad voor Cultuur ook geconcludeerd in haar Advies Cultuurbestel. Gelukkig heeft de minister dat ook onderkend met het voornemen om een plek in de basisinfrastructuur te creëren voor een bovensectorale instelling op het gebied van professionalisering en ondernemerschap.

Aandacht voor goed bestuur

Wij zien een belangrijke link tussen de toepassing van met name de Governance Code Cultuur en de verbreding van het financiële instrumentarium. Culturele organisaties en instellingen die gebruik maken van een breed palet aan financieringsinstrumenten, krijgen te maken met meerdere stakeholders in het publieke én private domein, andersoortige risico's en andere waardenstelsels. Dat stelt steeds hogere eisen aan bestuurders en toezichthouders, zoals we in de praktijk ook constateren. Verbreding van de financieringsmix en een alerte houding ten opzichte van de governance gaan dus hand in hand.

Vervolgstappen

Als Cultuur+Ondernemen willen wij graag onze ervaring met dit soort financieel instrumentarium en ons netwerk inzetten om de opschaling van alternatieve financieringsinstrumenten in een integraal revolverend fonds van omvang vorm te geven. Wij werken daartoe graag samen met andere partijen, waaronder de rijkscultuurfondsen, en spelen graag een verbindende rol wanneer wij daartoe uitgenodigd worden.